

Borsuk (*Meles meles*)

I. Występowanie i siedlisko

Borsuk należy do rodziny łasicowatych i jest jej największym przedstawicielem na terenie naszego kraju. Jest gatunkiem pospolitym w Europie, występuje również w Azji oraz Ameryce płn. Jaźwiec (gdyż często jest tak nazywany) zamieszkuje pagórkowate tereny lasów śródpolnych lub obrzeża większych kompleksów leśnych. Najchętniej swe nory kopie w piaszczystych pagórkach w pobliżu żerowiska. Borsuk niechętnie przemieszcza się na dalsze dystanse, jest terytorialistą.

II. Charakterystyka ogólna

Osobnika borsuczego nazwać można siłaczem. Wagowo borsuk dorasta 25 kg. Jego ciało jest krótkie, krępe i masywne. Siłą drzemie w jego przednich, krótkich łapach (przystosowanych do kopania nor), zaopatrzonych w pięć pazurów, przez co ślady odcisknięte w błocie przypominają nieco trop niedźwiedzia. Spód ciała oraz łapy są barwy brązowo-czarnej, natomiast grzbiet ma barwę srebrzystą. Szyja jest krótka, masywna, osadzona na niej głowa jest mała w charakterystyczne białe-czarne pasy. Uszy borsuka są małe zaokrąglone, również oczy są małe, jakby przymrużone, co powoduje, że jaźwiec nie jest dalekowidzem. Ogon ma krótki a w okolicy odbytu umiejscowione są gruczoły zapachowe.

III. Odżywianie

Borsuk nie gardzi żadnym rodzajem pokarmu, począwszy od korzonków, grzybów oraz owoców, poprzez pisklęta i ryby a na padlinie skończywszy. Jego

prysmakiem są ptasie jaja oraz owady (zwłaszcza osy, szerszenie i trzmiele), które skrupulatnie wydostaje z ziemi zanim te zdążą się obudzić na wiosnę. W okresie dojrzewania zbóż lubuje się w owsie oraz kukurydzy w której bardzo głośno i ze smakiem żeruje (często pojedynczy borsuk potrafi zmylić myśliwego robiąc tyle hałasu co watacha dzików).

IV. Rozmnażanie i rozwój

Szczyt cieczi borsuka przypada na miesiące czerwiec-sierpień, ale możliwe są również ruje późniejsze. Samce toczą walki o prawo do samicy. Ciąża trwa zazwyczaj od ośmiu do dwunastu miesięcy. Występuje tu tak charakterystyczna ciąża przedłużona, spowodowane jest to opóźnieniem implantacji płodów. Młode, które rodzą się na przełomie zimy i wiosny są długo ślepe i niesamodzielne a ich małżowina uszna jest zarosnięta. Jako taką samodzielność młode borsuki uzyskują w wieku około sześciu miesięcy. Pierwszy rok życia spędzają razem ze swoją rodziną, opuszczając rodzinną norę w wieku dwóch lat. Wtedy to też uzyskują dojrzałość płciową.

V. Zachowanie

Jaźwiec jest zwierzęciem prowadzącym głównie nocny tryb życia. Nocą zarówno żeruje, jak i kopie nory. W okresie dużego gromadzenia zapasów energetycznych przed snem zimowym, potrafi żerować również w dzień. Jest niesamowicie zmyślnym budowniczym. Jego nory potrafią mieć powierzchnię małego mieszkania (nawet do 50 metrów kw.) zaopatrzone są w kilka komór, wejść, a nawet klimatyzację w postaci luków wentylacyjnych zwanych oknami. Okolice nory borsuczej są zawsze wysprzątane i czyste. Na okres snu zimowego wyloty są pozatykane szczelnie trawą oraz gałęziami. Mimo ociężałej postury borsuk porusza się wyjątkowo szybko, ma również zdolność poruszania się tyłem co wykorzystuje podczas wyścielania komory rozrodowej. Swoją teren znaczy poprzez pieczętowanie go wydzieloną z gruczołów okołoodbytowych. W czasie ruji borsuki znaczą nie tylko teren ale również siebie. Co do trybu życia borsuków istnieją dwie teorie, jedna mówiąca o samotniczym żywocie osobników, druga mówiąca o rodzinnych więzach i życiu w grupie. Osobiście uważam, że obie teorie można pogodzić.

VI. Ekologia gatunku

Gatunek ten w obecnym stanie środowiska nie ma praktycznie wrogów naturalnych. Niegdyś były nimi wilki i rysie. Borsuki żyją w zgodzie z lisami, z którym czasem dzielą nory po sąsiedzku, z innymi łasicowatymi jak również z jenotem ich stosunki są chłodne aczkolwiek nie wrogie. Jako że borsuki lubują się w ptasich jajach, mogą nieraz powodować straty w populacjach kuraków.

VII. Słownik

Cieczka – czas godowy borsuków.

Dyndanie – niezbyt szybki bieg borsuka.

Kiść – pukiel białych włosów u borsuka.

Kita – borsuczy ogon.

Okna – otwory wyjściowe lub wentylacyjne nor borsucznych.

Pies – samiec borsuka.

Stawka – borsucza łapa.

Suka – samica borsuka.